

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΓΣΕΕ

ΔΙΚΤΥΟ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ
ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ ΚΑΙ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ
2012 - 2015

Δίκτυο Υπηρεσιών Πληροφόρησης & Συμβουλευτικής εργαζομένων

Ασφαλιστικά Θέματα

«Εργόσημο»

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1.Εισαγωγή.....	5
1.1 Τι είναι το εργόσημο.....	5
1.2 Μορφή εργοσήμου.....	5
1.3 Εκδότης του εργοσήμου.....	5
1.4 Εξαργύρωση του εργοσήμου από τον εργαζόμενο.....	6
1.5 Κατηγορίες εργαζομένων/ασφαλισμένων με εργόσημο.....	6
1.6 Χρόνος ισχύος του εργοσήμου.....	7
1.7 Ακύρωση εργοσήμου.....	8
1.8 Επανέκδοση εργοσήμου.....	8
1.9 Κυρώσεις μη ασφάλισης.....	8
2. Ασφαλιστικές εισφορές.....	8
2.1 Ημέρες ασφάλισης.....	8
2.2 Παροχές ασθενείας σε είδος και χρήμα.....	9
2.3 Επίδομα μητρότητας.....	9
Πηγές.....	9

Εργόσημο	Μέσο πληρωμής και ασφάλισης για ομάδες εργαζομένων οι οποίοι δεν απασχολούνται σε σταθερό εργοδότη.
Μορφή εργοσήμου	Το εργόσημο έχει τη μορφή επιταγής. Εκδίδεται από τις Τράπεζες, τα ΕΛΤΑ, τα ΚΕΠ και τα Υποκαταστήματα του ΙΚΑ. Υπόχρεος για την έκδοση και πληρωμή του είναι ο εργοδότης ο οποίος κατά περίπτωση απασχολεί τον εργαζόμενο. Στο ποσό αυτό συμπεριλαμβάνονται τόσο η αμοιβή (καθαρό ποσό) όσο και οι ασφαλιστικές εισφορές, οι οποίες πλέον ανέρχονται στο 25% του συνολικού πληρωτέου από τον εργοδότη ποσού.

Δικαιούμενα πρόσωπα	- Οι οικιακοί βοηθοί κ.λπ. - Οι οδηγοί προσώπων - Οι απασχολούμενοι σε κηπουρικές εργασίες - Οι απασχολούμενοι στη φύλαξη και μεταφορά παιδιών, νηπίων και βρεφών - Όσοι απασχολούνται σε επαγγέλματα σχετικά με την περιποίηση ή νοσηλευτική φροντίδα αρρώστων ή κατάκοιτων ατόμων και τη βοήθεια σε άτομα με προβλήματα κινητικότητας (φυσιοθεραπεία, κινησιοθεραπεία, συνοδεία εκτός οικίας) - Όσοι απασχολούνται σε μεμονωμένες μικροεπισκευαστικές εργασίες που δεν συνιστούν οικοδομικές εργασίες - Οι καθηγητές ιδιαίτερων μαθημάτων - Όσοι απασχολούνται σε επαγγέλματα σχετικά με αισθητικές φροντίδες (κομμωτική, περιποίηση προσώπου και σώματος) - Προσωπικό που παρέχει υπηρεσίες καθαρισμού και κηπουρικής κοινόχρηστων χώρων πολυκατοικιών - Οι διανομείς διαφημιστικών εντύπων με το σύστημα της διανομής - Οι απασχολούμενοι στην προώθηση προϊόντων προσώπου και σώματος για λογαριασμό μίας ή περισσότερων επιχειρήσεων κατ' οίκον ή σε άλλον χώρο - Οι απασχολούμενοι στην προώθηση καταναλωτικών προϊόντων σε πολυκαταστήματα, καταστήματα τροφίμων και υπεραγορές (super market).
Μη δικαιούμενα πρόσωπα	- Οι κατ' οίκον απασχολούμενοι συγγενείς α' και β' βαθμού συγγένειας ΔΕΝ μπορούν να αμειφθούν με εργόσημο.

Εξαργύρωση/Επανέκδοση/Απώλεια εργοσήμου	- Το εργόσημο πρέπει να εξαργυρωθεί από τον εργαζόμενο εντός τεσσάρων (4) μηνών από την αναγραφόμενη σε αυτό ημερομηνία έκδοσής του. - Σε περιπτώσεις φθοράς ή απώλειας του στελέχους του εργοσήμου, αυτό μπορεί να επανεκδοθεί μόνο με αίτηση του εργοδότη. - Σε περίπτωση έκδοσης εργοσήμου, αλλά μη χρήσης αυτού από τον εργοδότη, αυτός μπορεί να προβεί σε ακύρωση αυτού εντός τριών (3) μηνών.
Κυρώσεις μη ασφάλισης	Η μη πληρωμή δικαιούμενου εργαζομένου με τη μέθοδο πληρωμής του εργοσήμου συνεπάγεται πρόστιμο ίσο με το 50πλάσιο του ημερομισθίου του ανειδίκευτου εργάτη της 31ης Δεκεμβρίου του προηγούμενου έτους σύμφωνα με την ΕΓΣΣΕ (Άρθρο 24, εδάφιο α' του Ν. 3863/2010).
Ημέρες ασφάλισης – Παροχές σε είδος και χρήμα	- Οι ημέρες ασφάλισης δεν μπορούν να υπερβούν τις είκοσι πέντε (25) ημέρες ασφάλισης ανά ημερολογιακό μήνα ή τις τριακόσιες (300) ημέρες ασφάλισης ανά έτος. (Κατάργηση του διπλασιασμού των ημερών ασφάλισης.) - Οι αμειβόμενοι με εργόσημο με τη συμπλήρωση εκατό (100) ημερών ασφάλισης μπορούν να λάβουν παροχές σε είδος, ενώ με τη συμπλήρωση εκατόν είκοσι (120) ημερών ασφάλισης έχουν τη δυνατότητα να λάβουν παροχές σε χρήμα.

Επίδομα μητρότητας και εργόσημο	Οι ασφαλισμένες με εργόσημο δικαιούνται τη χορήγηση του επιδόματος μητρότητας με τη συμπλήρωση διακοσίων (200) ημερών ασφάλισης τα δύο (2) τελευταία έτη πριν από την πιθανή ημερομηνία τοκετού.
Σχετική νομοθεσία	Άρθρο 74 Ν. 4144/2013

1.Εισαγωγή

Με στόχο την καταπολέμηση της αδήλωτης εργασίας ή, όπως συνήθως αποκαλείται, της «μαύρης εργασίας», ο νομοθέτης εισήγαγε το **εργόσημο** ως ένα μέσο καταπολέμησης του φαινομένου αυτού. Αρχικά το εργόσημο αφορούσε αποκλειστικά τους ευκαιριακά απασχολούμενους κατ' οίκον μισθωτούς. Όμως ύστερα από νομοθετικές τροποποιήσεις διευρύνθηκε ο κύκλος των προσώπων που μπορούν να κάνουν χρήση αυτού του νέου μέσου πληρωμής (άρθρα 20 και 21 Ν. 3863/2010, όπως τροποποιήθηκε από το άρθρο 76 παρ. 8 Ν. 3996/2011 και τελικά αντικαταστάθηκε από το άρθρο 74 Ν. 4144/2013).

1.1 Τι είναι το εργόσημο

Το εργόσημο αποτελεί ένα νέο μέσο πληρωμής μέσω του οποίου οι απασχολούμενοι σε διαφορετικούς ή περισσότερους του ενός εργοδότες έχουν τη δυνατότητα να αμείβονται ενώ παράλληλα εξασφαλίζουν ασφαλιστική και συνταξιοδοτική κάλυψη.

1.2 Μορφή εργοσήμου

Το εργόσημο έχει τη μορφή επιταγής. Στο συνολικό ποσό που αναγράφεται περιλαμβάνονται τόσο το ποσό της αμοιβής του εργαζομένου όσο και οι ασφαλιστικές εισφορές που του αναλογούν.

1.3 Εκδότης του εργοσήμου

Ο εργοδότης είναι ο υπόχρεος για την έκδοση του εργοσήμου. Τα εργόσημα είναι διαθέσιμα στον εργοδότη από τις Τράπεζες, τα Ελληνικά Ταχυδρομεία, τα Υποκαταστήματα του ΙΚΑ και τα Κέντρα Εξυπηρέτησης Πολιτών (ΚΕΠ).

Κατά την έκδοση του εργοσήμου ο εργοδότης δηλώνει το είδος της παρεχόμενης εργασίας και καταθέτει το ποσό. Στο ποσό αυτό συμπεριλαμβάνονται τόσο η αμοιβή (καθαρό ποσό) όσο και οι ασφαλιστικές εισφορές.

Παράδειγμα: Αν για την παρεχόμενη εργασία έχει συμφωνηθεί καθαρό ποσό αμοιβής τα εξακόσια ευρώ (600€), τότε αυτό το ποσό που αντιστοιχεί στην καθαρή αμοιβή του εργαζομένου το πολλαπλασιάζουμε με τον συντελεστή 1,333 που αντιστοιχεί στο ποσό των ασφαλιστικών εισφορών.

- Σε περίπτωση που επιλεγεί εξαργύρωση του εργοσήμου με πίστωση λογαριασμού του εργαζομένου, ο εργοδότης πρέπει επίσης να προσκομίσει το Ονοματεπώνυμο, τον ΑΜΚΑ και τον ΑΦΜ του απασχολούμενου.
- Σε περίπτωση εξαργύρωσης του εργοσήμου με μετρητά, τότε το Ονοματεπώνυμο, ο ΑΜΚΑ και ο ΑΦΜ του εργαζομένου πρέπει να προσκομίζονται από τον ίδιο κατά τη στιγμή της εξαργύρωσης.
- Προκειμένου να είναι εφικτή η έκδοση εργοσήμου από εταιρείες, νομικά πρόσωπα ή διαχείριση πολυκατοικίας, υπάρχει υποχρέωση καταχώρισης του ΑΜΚΑ του νόμιμου εκπροσώπου ή του υπεύθυνου διαχειριστή (ΕΓΚ ΙΚΑ 43/2013).

Κατά την έκδοση του εργοσήμου παράγονται δύο (2) στελέχη. Το ένα από αυτά κρατείται και φυλάσσεται από τον εργοδότη ως αποδεικτικό πληρωμής στον απασχολούμενο, ενώ το δεύτερο στέλεχος παραδίδεται προς εξαργύρωση στον εργαζόμενο. Το εργόσημο λειτουργεί και ως αποδεικτικό απασχόλησης.

1.4 Εξαργύρωση του εργοσήμου από τον εργαζόμενο

Μετά το πέρας της εργασίας του, ο εργαζόμενος λαμβάνει την επιταγή από τον εργοδότη του. Με τη λήψη της επιταγής, ο εργαζόμενος μπορεί να προβεί σε εξαργύρωση της αμοιβής του, απευθυνόμενος στα σημεία εξαργύρωσης, τα οποία είναι τα ίδια με της έκδοσης (Τράπεζες, ΕΛΤΑ, ΚΕΠ, Υποκαταστήματα του ΙΚΑ).

Σημειώνεται ότι το ποσό του εργοσήμου δεν μπορεί να είναι μικρότερο των 5€.

1.5 Κατηγορίες εργαζομένων/ασφαλισμένων με εργόσημο

Οι κατ' οίκον του εργοδότη απασχολούμενοι με σχέση εξαρτημένης εργασίας, καθώς και οι υπηρέτες, οι οποίοι αμείβονται με ωρομίσθιο ή ημερομίσθιο, σε τακτά ή μη χρονικά διαστήματα, παρέχοντας εργασία κατά την ίδια χρονική περίοδο είτε προς έναν είτε προς περισσότερους εργοδότες.

Ενδεικτικά αναφέρονται οι εργασίες/υπηρεσίες των οποίων οι εργαζόμενοι σε αυτές μπορούν να αμειφθούν/ασφαλιστούν με εργόσημο:

- οι οικιακοί βοηθοί για οικιακή καθαριότητα κ.λπ.
- οι οδηγοί προσώπων
- οι απασχολούμενοι σε κηπουρικές εργασίες
- η φύλαξη και μεταφορά παιδιών, νηπίων και βρεφών
- η υποστήριξη με την παροχή κάθε μορφής βοήθειας και φροντίδας σε ηλικιωμένα άτομα και σε άτομα με ειδικές ανάγκες, συμπεριλαμβανομένης και της διευκόλυνσης των ατόμων αυτών για συμμετοχή τους σε πολιτιστικές, θρησκευτικές, ψυχαγωγικές και κοινωνικές δραστηριότητες

- οι υπηρεσίες που παρέχονται σε προγράμματα αποκατάστασης ατόμων σε ιδρύματα μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα ή σε Στέγες Υποστηριζόμενης Διαβίωσης Ατόμων με Αναπηρία, που χαρακτηρίζονται από νοητική στέρηση (ΣΥΑ)
- η περιποίηση ή νοσηλευτική φροντίδα αρρώστων ή κατάκοιτων ατόμων και η βοήθεια σε άτομα με προβλήματα κινητικότητας (φυσιοθεραπεία, κινησιοθεραπεία, συνοδεία εκτός οικίας)
- οι μεμονωμένες μικροεπισκευαστικές εργασίες που δεν συνιστούν οικοδομικές εργασίες
- η παράδοση ιδιαίτερων μαθημάτων
- οι αισθητικές φροντίδες (κομμωτική, περιποίηση προσώπου και σώματος)

Με νεότερη νομοθετική παρέμβαση προστέθηκαν επιπλέον κατηγορίες εργαζομένων οι οποίοι έχουν τη δυνατότητα να αμειφθούν με εργόσημο:

- προσωπικό που παρέχει υπηρεσίες καθαρισμού και κηπουρικής κοινόχρηστων χώρων πολυκατοικιών, αμειβόμενο με την ώρα ή την ημέρα, σε τακτά ή μη χρονικά διαστήματα, είτε προς έναν είτε προς περισσότερους του ενός εργοδότες, για την ίδια μισθολογική περίοδο, το οποίο υπάγεται στην ασφάλιση του ΙΚΑ - ΕΤΑΜ, μη παρέχον την υπηρεσία αυτή ως υπαλληλικό προσωπικό εταιρείας ή ως μέλος εταιρείας
- οι διανομείς διαφημιστικών εντύπων με το σύστημα της διανομής
- οι απασχολούμενοι στην προώθηση προϊόντων προσώπου και σώματος για λογαριασμό μίας ή περισσότερων επιχειρήσεων κατ' οίκον ή σε άλλον χώρο
- οι απασχολούμενοι στην προώθηση καταναλωτικών προϊόντων σε πολυκαταστήματα, καταστήματα τροφίμων και υπεραγορές (super market)
- οι κατ' οίκον απασχολούμενοι συγγενείς α' και β' βαθμού συγγένειας ΔΕΝ μπορούν να αμειφθούν με εργόσημο.

1.6 Χρόνος ισχύος του εργοσήμου

Η χρονική διάρκεια ισχύος του εργοσήμου από τη στιγμή της έκδοσής του από την πλευρά του εργοδότη ορίζεται στους τέσσερις (4) μήνες. Συνεπώς, οι εργαζόμενοι οι οποίοι λαμβάνουν την αμοιβή τους μέσω εργοσήμου πρέπει εντός τεσσάρων (4) μηνών από την αναγραφόμενη επί του εργοσήμου ημερομηνία έκδοσης να εξαργυρώσουν το εργόσημο.

Πρέπει να τονιστεί ότι μετά τη λήξη της περιόδου αυτής το εργόσημο **δεν μπορεί να εξαργυρωθεί από τον εργαζόμενο**. Το στέλεχος αυτό ακυρώνεται αυτόματα από τον φορέα έκδοσής του και έχει ως συνέπεια να μην μπορεί να χρησιμοποιηθεί από τον εργοδότη για πληρωμή εργαζομένου που παρέχει σε αυτόν εργασία.

Στην περίπτωση αυτή τα χρήματα του εργοσήμου (Ονομαστική αξία εργοσήμου) επιστρέφονται στον εργοδότη, κατόπιν αιτήσεώς του στο Υποκατάστημα ΙΚΑ-ΕΤΑΜ του τόπου κατοικίας του.

1.7 Ακύρωση εργοσήμου

Εργόσημο που δεν έχει χρησιμοποιηθεί από τον εργοδότη μπορεί να ακυρωθεί και να εξαργυρωθεί από τον ίδιο εντός διαστήματος τριών (3) μηνών από την ημερομηνία έκδοσής του.

1.8 Επανεκδοση εργοσήμου

Η επανεκδοση εργοσήμου επιτρέπεται στις περιπτώσεις απώλειας ή καταστροφής του σώματος του στελέχους της επιταγής αυτού. Η αίτηση αυτή για την επανεκδοση εργοσήμου μπορεί να πραγματοποιηθεί μόνον από τον εργοδότη.

1.9 Κυρώσεις μη ασφάλισης

Η μη πληρωμή δικαιούμενου εργαζομένου με τη μέθοδο πληρωμής του εργοσήμου συνεπάγεται πρόστιμο ίσο με το 50πλάσιο του ημερομισθίου του ανειδίκευτου εργάτη της 31ης Δεκεμβρίου του προηγούμενου έτους σύμφωνα με την ΕΓΣΣΕ (Άρθρο 24, εδάφιο α' του Ν. 3863/2010).

2. Ασφαλιστικές εισφορές

Το ποσοστό των ασφαλιστικών εισφορών που περιέχονται στο εργόσημο από 23/05/2013 ανέρχεται στο 25% (από 20%) της συνολικής του αξίας.

2.1 Ημέρες ασφάλισης

Με το νέο νομοθετικό καθεστώς που διέπει το εργόσημο καταργείται η διάταξη για τον διπλασιασμό των ημερών ασφάλισης. Έτσι, πλέον ισχύει ότι:

- Οι ημέρες ασφάλισης δεν μπορούν να υπερβούν τις είκοσι πέντε (25) ημέρες ασφάλισης ανά ημερολογιακό μήνα ή τις τριακόσιες (300) ημέρες ασφάλισης ανά έτος.
- Οι ημέρες ασφάλισης ανάγονται στον μήνα εξαργύρωσης του εργοσήμου.

Για την εξεύρεση του συνολικού αριθμού ημερών ασφάλισης διαιρούμε το ποσοστό των ασφαλιστικών εισφορών (το ποσοστό είναι 20% ή 25% αναλόγως τότε εκδόθηκε το εργόσημο) με τον συντελεστή 11,63.

Παράδειγμα:

Για τα από 01/01/2013 και εφεξής εργόσημα ονομαστικής αξίας π.χ. 100€, έχουμε δύο περιπτώσεις:

α) $100 \times 20\% = 20\text{€}$ οι ασφαλιστικές εισφορές που παρακρατήθηκαν κατά την εξαργύρωση

Συνεπώς: $20\text{€} : 11,63 = 1,71 \rightarrow 2$ ημέρες ασφάλισης

β) $100 \times 25\% = 25\text{€}$ οι ασφαλιστικές εισφορές που παρακρατήθηκαν κατά την εξαργύρωση

Συνεπώς: $25\text{€} : 11,63 = 2,14 \rightarrow 2$ ημέρες ασφάλισης

2.2 Παροχές ασθενείας σε είδος και χρήμα

Οι αμειβόμενοι με εργόσημο με τη συμπλήρωση εκατό (100) ημερών ασφάλισης μπορούν να λάβουν παροχές σε είδος, ενώ με τη συμπλήρωση εκατόν είκοσι (120) ημερών ασφάλισης έχουν τη δυνατότητα να λάβουν παροχές σε χρήμα.

2.3 Επίδομα μητρότητας

Οι ασφαλισμένες με εργόσημο δικαιούνται τη χορήγηση του επιδόματος μητρότητας με τη συμπλήρωση διακοσίων (200) ημερών ασφάλισης τα δύο (2) τελευταία έτη πριν από την πιθανή ημερομηνία τοκετού.

Πηγές

- Λαναράς, Κ. (2013). *Η Ασφάλιση στο Ι.Κ.Α.*, Αθήνα: Εκδόσεις Σάκκουλα.
- Κουκιάδης, Ι., Η καταβολή και η εξόφληση του μισθού σε ΕΕργΔ 1/2014 σ. 19 επ.
- Εγκύκλιος ΙΚΑ 43/2013 και Έγγραφο Φ. 8//2013 (26/04/2013).

Συντάκτης

Ιωάννης Παπάς